

مبتدا و خبر

تعریف مبتدا:

اسمی است که یا عامل لفظی ندارد و یا عامل لفظی زائده دارد:
مثال: زیدٌ قائمٌ - بحسبک درهمٌ

حالات مبتدا:

- مخبر عنه است: زیدٌ قائمٌ (مبتدای اسمی)
- وصفی که به مرفوع اکتفا کرده: أقائمٌ زیدٌ (مبتدای وصفی)

بصریون (بجز اخفش):

شرط مبتدای وصفی آن است که بعد از نفی یا استفهام واقع شود:
ما قائم الزیدان - أقائم الزیدان

توضیح مبتدای وصفی:

وصف:

مفرد

مثنی

جمع

ما بعد وصف:

مفرد

مثنی

جمع

وصف مفرد و ما بعد آن:

مفرد: أقائم زیدٌ (۲ وجه جائز است، یعنی یا مبتدای اسمی یا وصفی)

مثنی: أقائم الزیدان (مبتدای وصفی)

جمع: أقائم الزیدون (مبتدای وصفی)

وصف مثنی و مابعد آن:

مفرد: أقائمان زیدٌ (ممتنع)

مثنی: أقائمان الزیدان (مبتدای اسمی)

جمع: أقائمان الزیدون (ممتنع)

وصف جمع و ما بعد آن:

مفرد: أقائمون زیدٌ (ممتنع)

مثنی: أقائمون الزیدان (ممتنع)

جمع: أقائمون الزیدون (مبتدای اسمی)